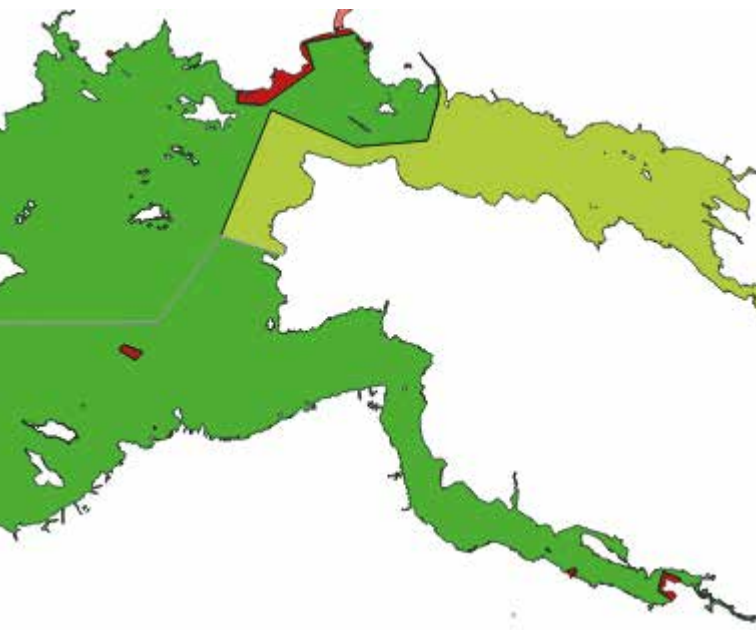

OSAKASKUNTA- TOIMINNAN ELVYTTÄMINEN

MIKÄ IHMEEN OSAKASKUNTA?

Suomessa on yli 20 000 yhteistä vesialuetta eli osakaskuntaa ja niissä noin 1,5 miljoonaa osakasta. Yhteinen vesialue (osakaskunta) on kahdelle tai useammalle kiinteistölle yhteisesti kuuluva vesialue. Osakaskuntaan kuuluvat ne kiinteistöjen omistajat, joilla on osuus yhteiseen vesialueeseen (osakkaat). Osakaskunnan osakkaaksi pääsee saamalla omistukseensa kiinteistön, jolla on osuus yhteiseen vesialueeseen. Osuudet yhteisiin vesialueisiin ilmenevät Maanmittauslaitoksesta saatavasta kiinteistörekisteriotteesta.

Osakaskunta voi olla järjestäytynyt tai järjestäytymätön. Järjestäytyneellä osakaskunnalla on säännöt, sääntöjen mukaiset kokoukset sekä hoitokunta tai toimitsija. Järjestäytymättömällä osakaskunnalla ei siis voi olla toimitsijaa, hoitokuntaa tai sääntöjä, mutta se voi silti kokoontua kenen tahansa osakkaan kutumana.

OSAKASKUNTA EDUNVALVOJANA

Osakaskunnan tehtäviin kuuluu muun muassa kalavesien hoitaminen, mutta vesialueen omistajilla on usein mahdollisuus vaikuttaa myös muuhun vesialueen käyttöön. Tämä onnistuu parhaiten järjestäytyneen osakaskunnan kautta, joka valvoo osakkaiden ja vesistön etua sekä antaa lausuntoja ja lupia hankkeisiin.

Osakaskunnalla on myös tietyin edellytyksin oikeus lähettää edustaja kalatalousalueen kokouksiin ja saada omistajakorvauksia kalastonhoitomaksuvaroista.

Osakaskunta on automaattisesti oikeustoimikelpoinen. Osakkaat eivät ole henkilökohtaisesti vastuussa osakaskunnan velvoitteista. Oikeustoimikelpoisuus ei ole riippuvainen järjestäytymisestä.

KALASTUSKUNNAT

Toisinaan paikalliset muistelevat vesialueella joskus toimineen kalastuskunnan, joka vastasi kalavesien hallinnoinnista ja kalastuksen järjestämisestä.

Vuonna 2001 lakimuutoksella kalastuskunnat muuttuivat osakaskunniksi. Lakimuutoksen yhteydessä säädettiin, että kalastuskunnan johtokunta jatkaa yhteisen vesialueen osakaskunnan hoitokuntana, kunnes osakaskunnan kokouksessa valitaan uudet hoitokunnan jäsenet. Lisäksi säädettiin, että järjestäytyneet kalastuskunnat toimivat yhteisaluelaissa tarkoitettuina järjestäytyneinä osakaskuntina lainmuutoksen tullessa voimaan ja silloin voimassa olleiden sääntöjensä mukaisesti, kunnes kalastuskuntien säännöt on tarkistettu yhteisaluelain säännösten mukaisiksi. Siltä osin kuin säännöt ovat ristiriidassa yhteisaluelain kanssa, noudatetaan kuitenkin yhteisaluelakia. Paikoin toimitaan edelleen 2000-luvun alkua vanhempien sääntöjen varassa ja yhteisaluelakia tarvittavilta osin soveltaen.

OSAKASKUNTATOIMINNAN ELVYTTÄMINEN

- Osakaskunnan tärkein voimavara ovat sen ihmiset. Mikäli hoitokuntaan on hankalaa saada ihmisiä, muistakaa, että hoitokunnan jäsenet voivat olla muitakin kuin osakkaita. Aktivoikaa alueen vapaa-ajan asukkaita ja muita toimijoita.
- Voitte valita hoitokunnan sijasta myös toimitsijan.
- Varmistakaa, että osakaskunnan säännöt ovat yhteis-aluelain mukaiset.
- Osakaskunta voi toimia järjestäytymättömänä, mutta järjestäytyneellä osakaskunnalla on paremmat mahdollisuudet toimia aktiivisesti sekä hoitaa rahaliikennettä.

Mikäli osakaskunta ei halua järjestäytyä, on kuitenkin syytä kutsua koolle kokous ja valtuuttaa yksi osakas toimimaan osakaskunnan yhteyshenkilönä. Osakaskunnasta tulee järjestäytynyt, kun se on kutsunut koolle kokouksen, hyväksynyt itselleen säännöt ja Lupa- ja valvontavirasto on vahvistanut ne.

Lupa- ja valvontaviraston sivusto osakaskuntien sääntöjen vahvistamiselle löytyy lvv.fi -> aiheet -> yhteisöt ja yhdistykset

OSAKASKUNNAN SÄÄNNÖT JA YHTEISALUELAKI

Ensimmäinen askel osakaskunnan aktivoimisessa on varmistaa, onko osakaskunta sittenkin järjestäytynyt ja onko sääntöjä löydettävissä. Jos säännöt löytyvät, kokoukset hoidetaan niin kuin säännöissä on määrätty. Siltä osin kuin säännöt ovat ristiriidassa yhteisaluelain kanssa, noudatetaan kuitenkin yhteisaluelakia.

Elinvoimakeskuksilta pitäisi löytyä vanhojen kalastuskuntien sääntöihin liittyvät asiakirjat. Mikäli niitä ei elinvoimakeskuksella ole, niin oletettavasti sääntöjen vahvistamista ei ole haettu. Osakaskunta tai kalaskunta on voinut edetä asiassa niinkin pitkälle, että se on hyväksynyt kokouksessaan itselleen säännöt, mutta kalatalousviranomaisen käsittely puuttuu. Lisäksi kalastuskunnat saattoivat hakea vapautusta järjestäytymisestä. Mikäli vapautus on myönnetty, osakaskunta katsotaan järjestäytymättömäksi.

Yhteisaluelaki sisältää säännöksiä osakaskunnan kokouksesta, säännöistä, hoitokunnasta ja toimitsijasta, muutoksenhausta ja oikeudenkäynnistä sekä erinäisiä muita säännöksiä. Osa säännöksistä koskee sekä järjestäytynyttä että järjestäytymätöntä osakaskuntaa ja osa koskee vain järjestäytynyttä osakaskuntaa. Järjestäytynyt osakaskunta voi sääntöjensä kautta tarkentaa yhteisaluelain kokousmenettelyjä, koolle kutsumista sekä hoitokuntaa koskevia lainkohtia. Suuri osa yhteisaluelain säännöksistä on kuitenkin pakottavaa lainsäädäntöä, eivätkä säännöt saa olla sen kanssa ristiriidassa.

OSAKASKUNNAN KOOLLE KUTSUMINEN

Järjestäytynyt osakaskunta kutsuu kokouksen koolle säännöissä määrättyllä tavalla. Kutsutavan on oltava tasapuolinen ja riittävän luotettava. Jos säännöissä ei ole mainittava kutsutavasta, noudatetaan yhteisälvelain säännöksiä, joista viimeisimmät ovat astuneet voimaan 1.9.2026.

Osakaskunnan kokouksessa saadaan päättää vain niistä asioista, joista on mainittu kokouskutsussa.

1. Yhteisälvelain mukainen

Kutsu osakaskunnan kokoukseen toimitetaan kaikille osakkaille lähetettävällä kirjeellä tai julkaisemalla kutsu yhdessä tai useammassa paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä. Kutsu voidaan toimittaa myös sähköpostitse tai muuta tietoliikenneyhteyttä käyttäen sellaisille osakkaille, jotka ovat ilmoittaneet tietoliikenneyhteyden kutsun toimittamista varten. Järjestäytyneen osakaskunnan säännöissä voidaan määrätä, että kokouksesta tiedotetaan osakkaille muulla luotettavalla tavalla.

Yhteisälvelain tulkintoja koolle kutsumisesta on käsitelty oikeuskäytännössä vain vähän ja viimeisimmän lainsäädäntömuutoksen jälkeen ei vielä ollenkaan.

2. Järjestäytymättömän osakaskunta

Järjestäytymättömän osakaskunnan koolle kutsumisessa noudatetaan yhteisälvelain säännöksiä.

Järjestäytymättömän osakaskunnan kokouksen kutsuu koolle joku osakkaista. Hän huolehtii myös muista kokouksen järjestämiseen liittyvistä tehtävistä. Jos kukaan osakkaista ei halua huolehtia järjestäytymättömän osakaskunnan kokouksen koolle kutsumisesta ja sen muusta järjestämisestä, joku osakkaista voi valtuuttaa haluamansa tahon kutsumaan kokouksen koolle. Neuvoa tähän saa esimerkiksi paikalliselta kalatalousalueelta tai kalatalouskeskukselta.

Toinen vaihtoehto on, että osakas voi pyytää Maanmittauslaitosta määräämään heidän virkamiehen huolehti- maan kokouksen koolle kutsumisesta ja järjestämisestä osakkaan ilmoittamalla tavalla. Maanmittauslaitos perii tästä maksun.

3. Osakaskunta ei ole pitänyt kokouksia ja järjestäytymisestä ei ole varmuutta

Yhteisälvelain 29 §:n mukaan, jollei hoitokunta kutsu koolle osakaskuntaa, joka sääntöjen tai kokouksessa tehdyn päätöksen mukaan on pidettävä määrättyinä aikana, osakkaalla on oikeus toimittaa kutsu osakaskunnan kustannuksella. Koolle kutsumisessa noudatetaan osakaskunnan sääntöjä.

Jos kyseessä on osakaskunta, joka ei ole pitänyt kokouksia pitkään aikaan, mutta säännöt ovat olemassa ja ne on vahvistettu, kokouksen koolle kutsumiseen liittyviä osakaskunnan sääntöjä seurataan yhdessä yhteisälvelain kanssa. Mikäli on olemassa epäily siitä, että osakaskuntien yhteystiedot eivät ole enää ajan tasalla, on suositeltavaa tilata osakaskiinteistöjen tiedot osoitteineen Maanmittauslaitoksesta.

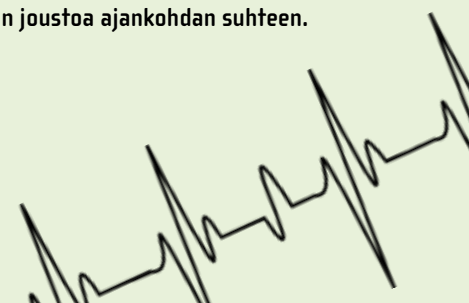
Jos osakaskunnan toiminta on hiipunut ja sääntöjä ei ole enää löydettävissä eikä niitä löydy elinvoimakemuksilta- kaan, kokouksen järjestämisessä noudatetaan yhteisälvelain säännöksiä.

Esimerkki kutsusta

Kutsu XXX osakaskunnan kokoukseen/
sääntömääräiseen kokoukseen* XX.XX.20XX
klo 00.00 PAIKASSA Y, jossa päätetään uuden
hoitokunnan, toiminnantarkastajien ja tarvittavi-
en edustajien valinnasta, tilinkäyttöoikeuksista,
osakaskunnan asiakirjojen ja sopimusten selvittä-
misestä ja kalastuksen järjestämisestä. Osakkaita
pyydetään ottamaan mukaan henkilöllisyystodis-
tus, lainhuutotodistus ja mahdolliset valtakirjat,
ja saapumaan kokouspaikalle klo 00.00 alkaen.
Lisätietoja NN ja yhteystiedot

***Voidaan viitata osakaskunnan sääntöihin, jos
niissä on joustoa ajankohdan suhteen.**

VAIHTOEHTOJA JÄRJESTÄYTYMISELLE

Mikäli osakaskunta ei löydä aktiiveja osakaskunnan pyörittämiseen, tehtävien siirtäminen on yksi mahdollisuus.

Osakaskuntatoiminnan ulkoistaminen sopimuksilla:

- Osakaskunta voi kalastuslain 121 § nojalla halutesaan siirtää osan tai kaikki kalastuksen järjestämiseen ja kalakantojen hoitoon liittyvät tehtävänsä kalatalousalueen hoidettavaksi.
- Toimintaa voidaan järkeistää kokoamalla toimintoja vesialueella keskitetysti yhdelle yhteisölle. Sopimus oikeus antaa osapuolille suhteellisen vapaat kädet laatia tarpeellisia sopimusehtoja.
- Kalavedet voidaan vuokrata kaupalliselle kalastajalle, yhteisölle, yksityishenkilölle, kalastusyhdistykselle, yritykselle tai toiselle osakaskunnalle.
- Yllä kerrotut menettelyt vaativat kuitenkin osakaskunnan kokouksen koolle kutsumista jotta sopimuksesta voidaan päättää.

Lisätietoa osakaskuntatoiminnasta, säännöistä ym. ahven.net -> [osakaskunnat](#)
Neuvonnan yhteyshenkilöt alueittain
ahven.net -> [keskusliitto](#) -> [jäsenet](#)

ASKELMERKIT JÄRJESTÄYTYMISELLE

- Selvitä onko osakaskunnalla olemassa säännöt
- Suunnittele kokous
 - kokouskutsu lähetetään sääntöjen mukaisesti, säännöt eivät saa olla yhteisäluelain kanssa ristiriidassa/täydentävin osin noudatetaan yhteisäluelakia.
 - jos sääntöjä ei löydy tai säännöissä ei ole mainintaa kokouskutsusta, noudata kokouskutsun lähettämisen yhteisäluelakia
 - järjestäytymätön osakaskunta noudattaa kokouskutsun lähettämisen yhteisäluelakia
 - hanki osakasluettelo Maanmittauslaitoksesta (maksullinen)
- Laadi kokouskutsu ja valmistelee esityslista
- Valitkaa kokouksessa hoitokunta tai toimitsija ja laati-kaa säännöt
 - säännöt täytyy vahvistaa Lupa- ja valvontavirastossa
 - pankin ja muiden sähköisten kanavien käyttöoikeudet
- Avaa pankkitili
- Selvitä, mihin kalatalousalueeseen osakaskuntasi kuuluu
 - omistajakorvaukset ja kalatalousalueen kokoukset
- Kysy neuvoa paikallisesta kalatalouskeskuksestasi

Esite on tarkoitettu auttamaan osakaskuntaa järjestäytymään tai käynnistämään toimintaansa uudelleen. Esimerkiksi kun, on epäselvyyttä, onko osakaskunta järjestäytynyt vai ei tai harkitaan järjestäytymistä.

Esitteen tekoon on saatu tukea maaja metsätalousministeriöstä.

Graafinen suunnittelu: Katja Kuittinen,

Niina Koivunen, Heidi Moisio

Karttakuvat: Maanmittauslaitos

Taitto: Niina Koivunen

Kalatalouden Keskusliitto nro 251

ISBN: 978-952-7637-18-0

ISSN: 0783-3954

Grano Oy, 2026

ahven.net

**KALATALOUDEN
KESKUSLIITTO**

Malmin Kauppatie 26

00700 Helsinki

p. (09) 6844 590